

Sjamanenrituelen — Koreaanse Sjamaan Jung Munsan treedt op in Nederland en België

Van 16 tot 19 november voert de Koreaanse sjamaan Jung Munsan met zijn groep in verschillende theaters in Nederland en België het Mansu Daetak ritueel uit.

Het Koreaanse sjamanisme is een religie die uitgaat van het geloof in alomtegenwoordige berggoden, geesten van gestorvenen, woeste krijgers, vergoddelijkte generaals en zelfs autoritaire ambtenaren. Deze goden spreken met de levenden via een bemiddelaar, de sjamaan. Dansend op het opzweepende ritme van de trommel en ander slagwerk raakt de sjamaan in trance. Eerst manifesteren zich de zuivere en vreedzame goden maar daarna verschijnen ook hun woeste en meer onbehouden tegenhangers. Deze eten vlees, drinken sterke drank, roken en likken aan vlijmscherpe messen. Omdat ook de voorouders staan te dringen om met hun nakomelingen te communiceren, kan een traditioneel sjamanistisch ritueel wel een week duren. Het Koreaanse sjamanisme, met zijn traditionele kostuums, muziek en dans, is een belangrijke bron van de Koreaanse cultuur en verandert op het podium in een spectaculaire vorm van totaaltheater.

Alle voorstellingen worden voorafgegaan door een inleiding van 30 minuten door Prof. Boudewijn Walraven (Universiteit Leiden). Op 18 november is er bovendien een Engels-talig symposium in het Koninklijk Conservatorium in Den Haag over “The Arts of the Korean Shaman” waar Jung Munsan en zijn collega’s ook hun een demonstratie zullen geven van de muziek die de rituelen begeleidt. Het programma ziet er als volgt uit:

Woensdag 16 november,
20.30 uur

Wereldculturencentrum Zuiderpershuis, Waalse kaai 14, Antwerpen. Tel. 032-3248100.

Donderdag 17 november,
20.30 uur

KIT Tropentheater, Linnaeusstraat 2 Amsterdam. Tel. 020-5688500.

Zaterdag 19 november, 20.30
uur

RASA, Pauwstraat 13a, Utrecht. Tel. 030-2316040.

Vrijdag 18 november,
14.00 — 17.00 uur

Juliana van Stolberglaan 1, Studio 1, Toegang vrij

In deze nieuwsbrief

<i>Sjamanenrituelen</i>	1
<i>Kunstmanifestatie Remi</i>	2
<i>Voorstelling Chunhyang in Luxor Theater</i>	3
<i>Frankfurter Buchmesse</i>	3
<i>Hwang Sôgyông's Mijnheer Han</i>	4
<i>Literatuur tijdens oorlog, opdeling en moderniteit</i>	4-6

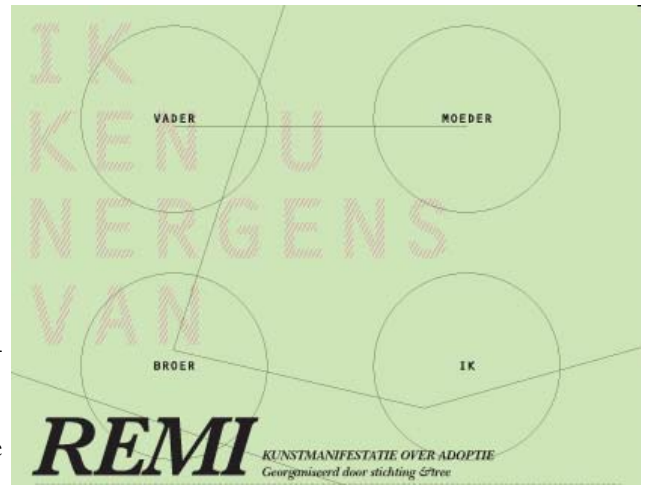
Symposium “The Arts of the Korean Shaman”

- Shamanic Ritual and Korean Dance door dr. Younghee Lee (University of Auckland)
- Maji: Painted Representations of the Korean Shamanic Pantheon door prof. Boudewijn Walraven (Universiteit Leiden)
- Music in Korean Shamanic Ritual door dr. Roald Maliangkay (Universiteit van Amsterdam, IIAS)
- Demonstratie door de sjamanen van verschillende vormen van muziek gebruikt tijdens de rituelen. De instrumenten die hiervoor gebruikt worden zijn de trommel, bekkens, grote en kleine gongs en belletjes, en twee blaasinstrumenten, de p'iri (een hobo-achtig instrument) en de hojok (een soort schalmei).

Remi Expositie en debat over adoptie

“Ik ben een vondeling. Maar tot aan mijn achtste jaar heb ik gedacht dat ik, net als alle andere kinderen, een moeder had.” Uit: ‘Alleen op de wereld’ van Hector Mallot.

Kunstenaarscollectief &tree organiseert voor de eerste maal een grootschalige kunstmanifestatie over interlandelijke adoptie in woord en beeld, genaamd ‘Remi’. Artistiek leider Erika Blikman heeft voor &tree vanuit haar persoonlijke betrokkenheid een tentoonstelling in de Oude Kerk te Amsterdam en een debat in samenwerking met De Rode Hoed geïnitieerd. Slechts zelden zijn de stemmen van geadopteerden te horen binnen de discussie over de multiculturele samenleving, terwijl zij in feite tot de eerste generatie allochtonen behoren.

Met ‘Remi’ plaatst &tree het begrip adoptie in een breder kader en verbindt het met onderwerpen als ‘migratie’, ‘transculturaliteit’, ‘ontheemding’ en ‘integratie’. Geadopteerden zijn namelijk ook migranten, maar van een bijzonder soort. Door de ‘culturele transplantatie’ ontstaat er een contrast tussen hun ‘roots’ en hun Nederlandse opvoeding, resulterend in een dubbele culturele identiteit.

Expositie ‘Remi’: van 18 november tot 9 december in de Oude Kerk te Amsterdam

Op **vrijdag 18 november om 17.00 uur** wordt de expositie feestelijk geopend door schrijver Stephen Sanders. De expositie toont geëngageerd werk over adoptie van zeven kunstenaars. Tezamen geven deze werken een breed beeld weer van de levingswereld van geadopteerden en hun positie binnen de samenleving. De expositie bestaat uit een fotoserie over geadopteerde en niet-geadopteerde Koreaanse vrouwen, een virtueel kindertehuis in de vorm van een dia installatie en een korte film, allen gemaakt door Erika Blikman en Frouwkje Smit. Robert Rizzo heeft Koreaans geadopteerden op hun 18e verjaardag geportretteerd, dit wordt tekstueel begeleid door journaliste Karin van Lier. Een derde fotoserie werd verzorgd door Aram Tanis en bestaat uit zwart/wit foto’s van landschappen gemaakt in Nederland en Korea. De kunstenaars van Studio Pompstraat uit Rotterdam hebben een ervaringsruimte opgezet waarin de reis centraal staat.

Debat ‘Remi spreekt’ zondag 20 november, 20.00 uur in De Rode Hoed te Amsterdam

Het debat sluit aan op de expositie en gaat in op de volgende vragen: Is adoptie in het belang van de potentiële ouders, de kinderen of de herkomstlanden, en wiens belang gaat voor? Hoe ervaren geadopteerden het hebben van een dubbele culturele identiteit? Wat zijn hierbij de overeenkomsten en verschillen met andere migranten? In het kader van de Remi expositie vindt tijdens dit debat tevens een gesprek plaats over de positie van geëngageerde kunstenaars binnen de beeldende kunst en de vage grenzen tussen documentair en autonoom werk.

Onder leiding van **Cees Grimbergen** gaan o.a. de volgende (ervarings)deskundigen in debat: **Stan Meuwese** (directeur Defence for Children International), **Hans Walenkamp** (columnist tijdschrift Wereldkinderen), **Liliane Waanders** (hoofdredacteur Adoptietijdschrift), **Nies Medema** (schrijver), **Paul Vertegaal** (eindredacteur Spoorloos), **René Hoksbergen** (emeritus hoogleraar adoptie), **Hans Aarsman** (fotograaf en schrijver), **Rein Wolfs** (curator Boijmans van Beuningen), **Kitty Zijlmans** (kunsthistoricus), **Samira Abbos** (columnist en programmamaker, o.v.), **Motalib Weijters** (oprichter en bestuurslid Stichting SLOPB), **Irene de Koning** en andere geadopteerden.

Intermezzo’s: **Daan Vree** (stand-up comedian) en korte film ‘De zoete tomaat’ van **Paul Rigter**.

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door o.a. VSBfonds, NCDO en Plan Nederland.

Chunhyang (een onmogelijke liefde)

Chunhyang is het verhaal over de tragische liefde tussen een rijke gouverneurszoon en de dochter van een courtesane, reeds vaak bezongen, verteld en verfilmd.

Mongryong is de zoon van een machtige gouverneur, die verliefd wordt op de knappe Chunhyang. Ze trouwen stiekem. Mongryong is echter genoodzaakt Chunhyang achter te laten als hij en zijn vader vertrekken, want hij moet zijn studie aan het hof nog afmaken. De nieuwe gouverneur, Byon, heeft gehoord van de legendarische schoonheid van Chunhyang en eist haar voor zich op. Zij weigert en gevangenschap en folteringen zijn het gevolg. Kunnen de door het lot toegediende tegenslagen worden overwonnen?

Van oorsprong is Chunhyang één van de vijf overgebleven Pansori, de traditionele volksopera. In Chunhyang volgt de vernieuwende en controversiële choreografe Eun me Ahn uit Seoul de dramatische lijn van de ouder vertelling op de voet, echter in een totaal nieuwe setting. De zangers, dansers en musici vertolken op fascinerende wijze de essenties en emoties van het verhaal.

Chunhyang

Tournee in Nederland en België:
14 t/m 20 april 2006

De controversiële choreografe Eun me Ahn staat bekend om haar vernieuwende theatrale producties. Zij werkt veel samen met Pina Bausch in Berlijn.

Voor het Wereld Muziektheater Festival maakt zij een geheel nieuwe versie van de eeuwenoude Pansori

Opera Chun Hyang. De dramatische lijn van de oude vertelling wordt op de voet gevolgd, echter in een totaal nieuw gestileerde setting.

15 april 2006, 20.30 uur

Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
Tel: 020-788 20 00

18 april 2006, 20.15 uur

Stadsschouwburg Groningen
Tel. 050 - 368 0 368.

19 april 2006, 20.15 uur

Lucent Danstheater Den Haag
Tel. 070 - 8800333

20 april 2006, 20.00 uur

Luxor Theater Rotterdam
Tel. 010 - 4843333

Frankfurter Buchmesse

Afgelopen 19 - 23 oktober was Zuid Korea eregast van de Frankfurter Buchmesse. Zuid-Korea vertegenwoordigde met een halve hal waarin een forse hoeveelheid literaire titels. Tijdens de openingsplechtigheid van dinsdagmiddag zei de Koreaanse premier Lee Hae Chan dat 'als er geen boeken waren geweest, God stom gebleven zou zijn'. Korea is een eldorado voor uitgevers en boekverkopers, met zestig miljoen inwoners en ruim 22 duizend uitgeverhuizen die jaarlijks meer dan 35 duizend titels produceren. (Bron Volkskrant 20 oktober)

In totaal waren er 300 uitgevers met een totaal van 1130 titels. Voor de geïnteresseerden is er een website beschikbaar met een overzicht van de aanwezige titels op de Buchmesse. Het overzicht met de boeken is te vinden op de website van de Frankfurter Buchmesse: www.frankfurt-bookfair.com waaronder het in het Nederlands vertaalde boek 'Hwang Sôgyông's Mijneer Han' waarover op de volgende pagina meer te lezen is.

In de boekwinkel: Hwang Sôgyông's Mijnheer Han

“Drs. Imke van Gardingen en Drs. Remco Breuker hebben onlangs met veel zorg een vertaling van Hwang Sôgyông's [Hwang Sok-yong] roman *Mijnheer Han* (Han-sshi yôndaegi) afgerond. Uitgever De Arbeiderspers zal deze naar het zich laat aanzien zeer binnenkort op de schappen doen belanden.

Uit: **Trouw, 19 oktober 2005 (Leonoor Kuijk)** De Zuid-Koreaanse schrijver Hwang Sok-yong is niet alleen een van de beste schrijvers van Azië, maar ook een politieke legende. Voor het eerst verschijnt zijn bekendste boek in het Nederlands. Korea staat centraal op de Frankfurter Buchmesse.

‘Mijnheer Han’ vertelt in prachtige compacte taal en zonder enige sentimentaliteit het verhaal van een Noord-Koreaanse hoogleraar gynaecologie, die in de jaren vijftig in de Noord-Koreaanse hoofdstad Pyongyang voor het karretje gespannen wordt van de communistische partij en tewerk wordt gesteld in het staatsziekenhuis. Als dokter Han zich niet vaderlandslievend genoeg opstelt en in plaats van allerlei partijbonzen een voorkeursbehandeling te geven, ook gewone mensen blijft opereren, wordt zijn positie onhoudbaar. Hij overleeft op wonderbaarlijke wijze het vuurpeleton, wanneer hij tijdens de massale schietpartij op een grote groep ongewensten voor dood neervalt en door de schutters wordt achtergelaten. Han vlucht de grens over naar Zuid-Korea, met achterlating van zijn gezin.

Maar in Zuid-Korea lacht het leven hem net zomin toe. Hij wordt gewantwoord omdat hij in het noorden voor de communistische partij heeft gewerkt. Hans eigen onhandige optreden werkt de verdenking dat hij een spion is nog eens in de hand, zodat vervolging van de eerder zielige dan gevaarlijke Han volgt. Meneer Han sterft uiteindelijk eenzaam in Zuid-Korea. Zijn Noord-Koreaanse familie heeft hij, als zovele Noord-Koreanen in Zuid-Korea, nooit meer ontmoet.

Auteur(s): Hwang Sok-yong

Uitvoering: Gebonden, 131 bladzijden

ISBN: 90 295 6319 2

Normale prijs: € 15.95

Uitgeverij: De Arbeiderspers

Het schitterende boek is een scherpe aanklacht tegen het falen van de Zuid-Koreaanse rechtsstaat, waarin achterklap en het overleggen van geld meer waarde blijken te hebben dan de waarheidsvinding. De kilte waarmee Noord-Koreaanse vluchtelingen worden opgevangen, wordt hier ook aan de kaak gesteld. “Het is een soort familiegeschiedenis, meneer Han is mijn oom”, zegt Hwang.

Literatuur tijdens oorlog, opdeling en moderniteit: door Remco Breuker

De Koreaanse literatuur heeft een indrukwekkend verleden. Twee eeuwen voordat Gutenberg zijn bijbel met losse letters drukte (of misschien wel voordat Laurens Janszoon Coster dat deed) was er op het Koreaanse schiereiland al een boek met losse, gegoten letters gedrukt. Korea's meest gerenommeerde dichters werden al sinds de negende eeuw met regelmaat opgenomen in Chinese bloemlezingen. Literaire kennis en vaardigheden waren een belangrijk vereiste om carrière te kunnen maken in Korea. Er is het een en ander veranderd sinds die tijden. Het klassieke Chinees waarvan de statige mannelijke literatoren zich bedienden, is al lang vervangen door modern Koreaans. En de literatuur is bepaald geen mannenbezigheid meer.

De Koreaanse literatuur heeft ook een indrukwekkend heden. Zo zijn er meer dan 20.000 (!) uitgevers actief, wat een enorm aantal is, zelfs wanneer men weet dat het merendeel hiervan uit eenmanszaakjes bestaat. Ondanks de tegenwoordig razendpopulaire internetromans en stripboeken (*manhwa*), doet het traditionele boekengilde goede zaken. En getuige de bloeiende literaire tijdschriften en de populaire literaire fora op het internet worden de verkochte boeken ook daadwerkelijk gelezen. Van de ruim 35.000 nieuwe boeken die verleden jaar uitkwamen, was het merendeel literair. De uitverkiezing van Korea als *Schwerpunkt* van de Frankfurter Buchmesse dit jaar is dan ook vanuit verschillende oogpunten goed te begrijpen.

Poëzie

De dichtkunst bloeit al eeuwen in het land van de morgenzon. Klassieke dichters zijn nog zeer populair, maar het feit dat één op de twee nieuwe boeken een dichtbundel is geeft aan hoe populair moderne poëzie is. Er zijn teveel begenadigde dichters actief in Korea om hier zelfs maar een begin te maken van een lijstje, maar enige zekere gegadigden voor vertaling zijn Ko Un, een voormalig boeddhistisch monnik die dissident werd en levendige, intense gedichten schrijft; Kim Chi-ha, ook een voormalig dissident die zijn sporen heeft verdiend in elk denkbaar literair genre; en So Chong-ju, wiens verfijnde en esthetische gedichten hem bij leven al snel de naam van Korea's grootste levende dichter bezorgden.

Vertaalsubsidies

Kwaliteit bezit de Koreaanse literatuur in overvloed. De lange traditie van schrijven in Korea heeft veel werken opgeleverd die ook de lezer buiten de landsgrenzen kunnen verrijken. Vooralsnog is Koreaanse literatuur in vertaling schaars, ook in het Engelse taalgebied, waar de meeste Koreaanse vertaalsubsidies naartoe zijn gegaan. De pogingen van de Koreaanse overheid om zo snel mogelijk een winnaar van de Nobelprijs voor literatuur af te leveren hebben ten dele averechts gewerkt. In plaats van de rijke Koreaanse literatuur met beleid te ontsluiten is er veel tijd, geld en moeite gestoken in het financieren van vertalingen die met meer haast dan zorg zijn gemaakt. Dit is recensenten niet ontgaan. Deze vlug vertaalde werken steken bovendien schrill af bij de literatuur in vertaling van buurland Japan, dat niet voor niets al twee Nobelprijswinnaars in huis heeft.

Twee literaire reuzen

En er valt veel te ontsluiten in de moderne Koreaanse literatuur. De roerige moderne geschiedenis van het land heeft de aanzet gegeven tot literaire werken die de menselijke conditie pijnlijk maar ook raak en met de nodige afstand of ironie in kaart brengen. Na bijna een halve eeuw een kolonie van Japan te zijn geweest, werd het land in een bloedige oorlog in tweeën gedeeld, wat aan beide kanten van de fysieke en ideologische grens zijn weerslag heeft gehad op de literatuur. In Noord-Korea is de literatuur stilgevallen, met uitzondering wellicht van de schelmenroman Hwang Chini van Hong Sökchung. Deze roman heeft nota bene in Zuid-Korea de prestigieuze zij het ook ietwat behoudende Manhae literatuurprijs in de wacht gesleept. Zuid-Korea's meest vooraanstaande schrijver van het moment, Hwang Sok-yong, is in alle opzichten een kind van de verdeling en polarisatie die de Koreaanse oorlog voortbracht. Zijn romans getuigen van de enorme prijs in bloed en leed die Koreanen hebben moeten betalen in deze oorlog en hoe de meest ongelukkigsten deze tot op de dag van vandaag doorbetalen.

Overlevers zijn noodzakelijkerwijs degenen die het minder nauw nemen met de medemenselijkheid, die bijna op instinctieve wijze door de leegheid van ideologie heen durven prikken en daar opportunistisch hun voordeel mee weten te doen. Ondanks Hwang's zeer recente verleden als dissident die jaren achter Zuid-Koreaanse tralies heeft doorgebracht, wordt hij nu ook vanuit de overheid erkend als een authentieke stem met een internationaal bereik. Van Hwang is net de roman *Mijnheer Han* bij de Arbeiderspers, een treffend relaas van de Koreaanse oorlog. Ook is een vertaling van *De schaduw der wapens*, over de Koreaanse deelname aan de Vietnam-oorlog, in voorbereiding.

Een andere Koreaanse literaire reus van wie al eens iets in het Nederlands is vertaald is Yi Mun-yol. Als kind van een naar het communistische Noorden gevluchte vader groeide hij in Zuid-Korea als sociale paria op. Zijn oeuvre weerspiegelt dit duidelijk; vaak kiest Yi ervoor om over de buitengeslotenen en de gemarginaliseerden te schrijven en machtsrelaties scherpzinnig en afstandelijk aan zijn analytische manier van schrijven te onderwerpen. Van hem is *De dichter* bij Meulenhoff verschenen, een ingetogen roman over een 19^e eeuwse rebelse dichter en diens pogingen om tegen de verdrukking in zijn lotsbestemming als dichter te verwezenlijken. Yi heeft een indrukwekkend oeuvre op zijn naam staan. Hiervan zouden zeker *Onze verwrongen held* over de morele ambiguïteit van totalitair bestuur in hedendaags Zuid-Korea gezien vanuit het klaslokaal en het magistrale *Voor de keizer* over de pijnlijke annexatie van Korea door Japan in Nederland aftrek vinden.

Vrouwen in de hedendaagse literatuur

De meeste aandacht is altijd uitgegaan naar mannelijke schrijvers als Hwang en Yi, maar tegenwoordig zijn het toch vaker vrouwelijke auteurs die veelal in korte verhalen verrassend en vernieuwend werk laten zien. Pak Wan-sö heeft een beslissende bijdrage geleverd door op een heel toegankelijke manier de stem van de vrouw in de literatuur door te laten klinken. Pak's korte verhalen en romans geven een messcherp beeld van hoe Koreaanse vrouwen zich hebben ontwikkeld van zich afbeulende huismoeders tot van hun omgeving vervreemdende moderne vrouwen in de betonnen jungle van het moderne Seoel. Een stad waar elke huis op dat van de burens lijkt en een ieder hetzelfde leven lijkt te moeten leiden. Haar autobiografische korte roman *Moeders staak* (werktitel) is recent door Imke van Gardingen vertaald naar het Nederlands en zal worden uitgegeven bij uitgeverij De Geus (onder voorbehoud van een succesvol besluit van de auteursrechten-onderhandelingen), maar ook haar vele, prachtige korte verhalen verdienen een aparte bloemlezing.

Pak is de doyenne van de Koreaanse literatuur, maar er is geen tekort aan troonpretendenten. Schrijfsters als Pak Kyöngni (wiens romancyclus *Land* qua lengte *Het bureau* naar de kroon steekt), Eun Huigyeong, Shin Kyöng-suk, Kong Chi-yöng en Yang Kwija hebben terecht hun eigen plaats veroverd in Korea. Hun werk, divers als het is, karakteriseert zich door vaak schokkende thema's, een ontvullend inzicht in de vrouwelijk conditie en een verontrustende kijk op de moderniteit. Korea's traumatisch snelle economische groei heeft Koreaanse schrijvers in een uitzonderlijk goede positie gebracht om te reflecteren op de moderne wereld. In deze context is het van belang om het werk van de jonge schrijver Kim Young-ha te noemen, wiens werk veel gelezen en verfilmd wordt en die de gevoelens van ontgoocheling, razernij en chaos van de jongere generatie in vlijmscherp ironisch proza weet te vangen.

Veel toonaangevende Koreaanse romans en verhalen zijn beschikbaar in uitstekende Franse vertalingen, wat minder in het Engels. Een bloemlezing van hedendaagse Koreaanse korte verhalen zou een beeld geven van de Koreaanse moderniteit en de menselijke conditie in al haar facetten. De Koreaanse literatuur is in het algemeen weinig schatplichtig aan de Westerse literatuur, al is men zich van deze wel degelijk ten zeerste van bewust. Juist dit aspect maakt het de moeite waard om de kijk op zaken van Koreaanse schrijvers voor het Nederlandse taalgebied te ontsluiten. De Koreaanse literatuur is een honingpot waaruit totnogtoe door maar weinigen gesnoept is. Het is tijd om de deksel op te lichten.

(dit stuk is een bewerking van het gelijknamige stuk dat in het herfstnummer 2005 van het Schrijvershuis, de nieuwsbrief van het Fonds voor de Letteren, is verschenen)

Meer informatie over boeken en films uit Korea is te vinden op www.koryo.nl

VERTALINGEN BESCHIKBAAR IN HET NEDERLANDS:

Diverse auteurs *Liefde rond, liefde vierkant: Zeven eeuwen Koreaanse poëzie*, Meulenhoff 1978 (door Frits Vos)

Diverse auteurs *De redder der armen: Koreaanse verhalen* Meulenhoff 1980 (door Boudewijn Walraven)

Diverse auteurs *Herfstheuwels: Moderne Koreaanse poëzie* Point 37 1996 (hertaald door Germain Droogenbroodt)

Yi Munyol *De dichter*, Meulenhoff 1996 (door Harry Shihan)

Hwang Sok-yong *Mijnheer Han*, De Arbeiderspers 2005 (door Remco Breuker en Imke van Gardingen)

Pak Wan-sö *Moeders staak* [werktitel, nog te verschijnen bij De Geus] (door Imke van Gardingen)

Vereniging Nederland – Korea
Wibautlaan 15
1181 XV Amstelveen
Tel: 06-41401298
pjnk@hotmail.com
www.verenigingnederland-korea.nl

Gironummer: 1975703